

BAĞ TESİSİ

Dikim planı

Bağcılıkta çok değişik dikim sistemleri uygulanmaktadır. Dikim sisteminin seğiminde aőaęıdaki faktörler dikkate alınmalıdır;

A. Tozlayıcıya gerek olup olmadığı,

B. Omcalara verilecek terbiye şekilleri

C.Yağmurlama veya damla sulama hatlarının yerleştirilmesi

D.Yöredeki hakim rüzgarların etkisi

E. Toprak erozyonu tehlikesi

F. Arazinin engebe ve meyil durumu

G. Hasatın elle veya mekanik olarak yapılması

Dikim planı

- Dikim sistemleri genel bahçe bitkilerinde olduğu gibidir;
- Kare dikim
- Dikdörtgen dikim (bağcılıkta en fazla uygulanan)
- Üçgen (heksagonal) dikim
- Satranç dikim
- Kontur dikim (meyili %8'den fazla olan arazilerde uygulanır)

Dikim sıklığı

- Yeni bir tesiste uygulanacak dikim aralıkları, çeşidin ve anacın gelişme durumuna, iklim ve toprak faktörlerine, toprağın işlenme şekline, uygulanacak budama ve terbiye sistemlerine, sulama durumuna ve kültürel işlemlerin yapılması sırasında mekanizasyondan yararlanma düzeyine göre değişmektedir
- Ülkemizde yaygın olarak kullanılan aralıklar; 1,5x3,0 m ile 2,0x3,0 m'dir. Şaraplık bağlarda daha sık 1 x 3 m, 1.5 x 2.5 m, 1 x 2 m.

Dikim zamanı

- Asma fidanları, yörenin iklim koşullarına göre geç sonbahar ve kış süresince veya erken ilkbaharda dikilebilmektedir.
- Kışları sert geçen yerlerde erken ilkbahar dikimi tercih edilirken, ılıman geçen yerlerde ise, geç sonbahar ve kış döneminde dikim yapılması daha uygundur.
- Tüplü fidanlar ise, geç don tehlikesinin ortadan kalktığı ve aşırı sıcakların henüz başlamadığı ilkbahar sonu ve yaz başlarında dikilmelidirler. Vejetasyonu ılıman geçen yörelerde geç sonbahar dikimi de yapılabilmektedir.
- Geç sonbahar ve kış dikimleri ilkbaharda havalar ısınmaya başlamasıyla birlikte yeni kök oluşturarak erken dönemde gelişmeye başladıklarından, bunların tutma şansı daha yüksektir.

Bağ yerinin hazırlanması

- Sabit tesislerin yerleştirilmesi (gübrelik, depo, hangar, işçi barınakları vb..)
- Arazinin hazırlanması
 - Ağır ve sert yapılı topraklarda, asma kökleri derine gidemediğinden kök gelişmesi sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle bağ tesis edilecek arazinin dikimden önce derin toprak işleminin yapılması gerekmektedir. Böylece toprağın pullukla yıllarca aynı derinlikte (25-30 cm) işlenmesi sonucu oluşan sert geçirimsiz pulluk tabanı da kırılmış olur. Bu işleme şekline “**KRİZMA**” denir. (Krizma pulluğu ile toprağın 50-80 cm derinlikte patlatma işlemi)

Dikim yerlerinin işaretlenmesi

- Fidanların dikim yerlerinin işaretlenmesi kültürel işlemlerin yürütülmesinde kolaylık sağlayacağından önem taşımaktadır. Bu sebeple bağ tesisinde dikim yerlerinin işaretlenmesine özen gösterilmelidir.

Dikim sırasında bir omcanın yerini tam olarak belirleyebilmek için, dikim tahtası kullanılarak işaretleme yapılır.

DİKİM TAHTASI

AŞILI ASMA FİDANLARININ DİKİMİ

AŞılı Asma Fidanı nedir?

AŞılı bir asma fidanı, “anaç” ve “kalem (çeŐit)” olmak üzere iki farklı bölümden oluşan, iki farklı bitki parçasının birleŐtirilip kaynaŐtırılması, tek bir bitki olarak büyüme ve gelişmelerinin sağlanması ile elde edilen, çoğaltma materyalidir. Anaç, kök gövdesi ve kökleri meydana getiren Amerikan asma anacına ait olan kısım; Kalem (ÇeŐit) ise, sürgün ve dolayısıyla gövdeyi oluşturacak olan kültür çeŐitlerine ait kısımdır.

Aşılı Asma Fidanlarının Dikimi

Dikim, kullanılacak fidanın niteliğine göre yapılmalıdır. Aşılı asma fidanları 1. Açık köklü fidanlar 2. Kaplı (Tüplü) fidanlar olmak üzere iki tiptir.

Dikimde hangi fidan kullanılırsa kullanılsın öncelikle bağ alanının hazırlanması gereklidir. Bunun için, arazinin durumuna bağlı olarak erken sonbahar döneminden başlamak üzere, *pulluk tabanının kırılması, derin toprak işleme, toprak örneklerinin alınması ve analiz ettirilmesi, taban gübrelemesi, yüzeysel toprak işleme, tesis alanının dikim aralıklarına göre işaretlenmesi, gibi işlemlerin yapılması gereklidir.*

Dikimin hemen 6ncesinde dikim 7ukurları, arazinin b6y6kl6g6 ve eldeki imkanlara g6re, trakt6re takılabilen burgu, el burgusu veya basit toprak işleme aletlerinden bel yardımı ile a7ılmalıdır. Anılan aletlerin iç genişliği de 6nemli olmakla birlikte, hazırlanan dikim 7ukurları 30-35 cm 7apında, 40-50 cm derinliğinde olmalıdır. El burguları kullanıldığı durumda 7ukur 7apının daha dar olması m6mk6nd6r. Bu durum, dikimin başarısı a7ısından herhangi bir olumsuzluk yaratmayacaktır.

Dikimden bir g6n 6nce fidan 7ukurlarına bol su verilmesi ile, dikim sırasında fidan k6kleri i7in daha uygun bir ortam hazırlanmış olacağından, 7ukurların sulanması pratikte uygulanması 6nerilen basit bir uygulamadır.

Burgu ile çukur açma

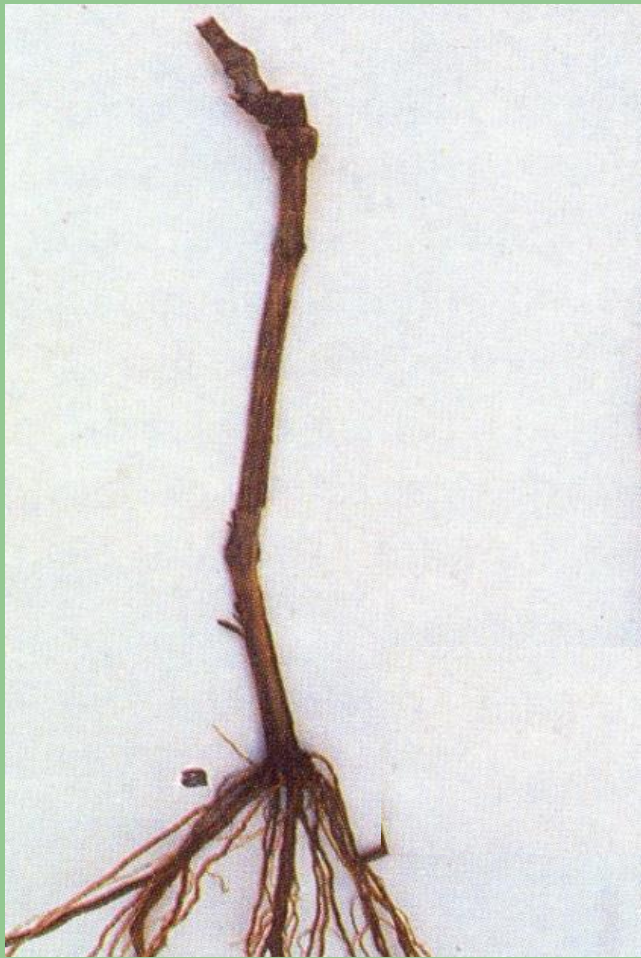
El Burgusu ile çukur açma-Kalebağ 2002

■ Fidan Dikimi

■ Açık Köklü Fidan Dikimi:

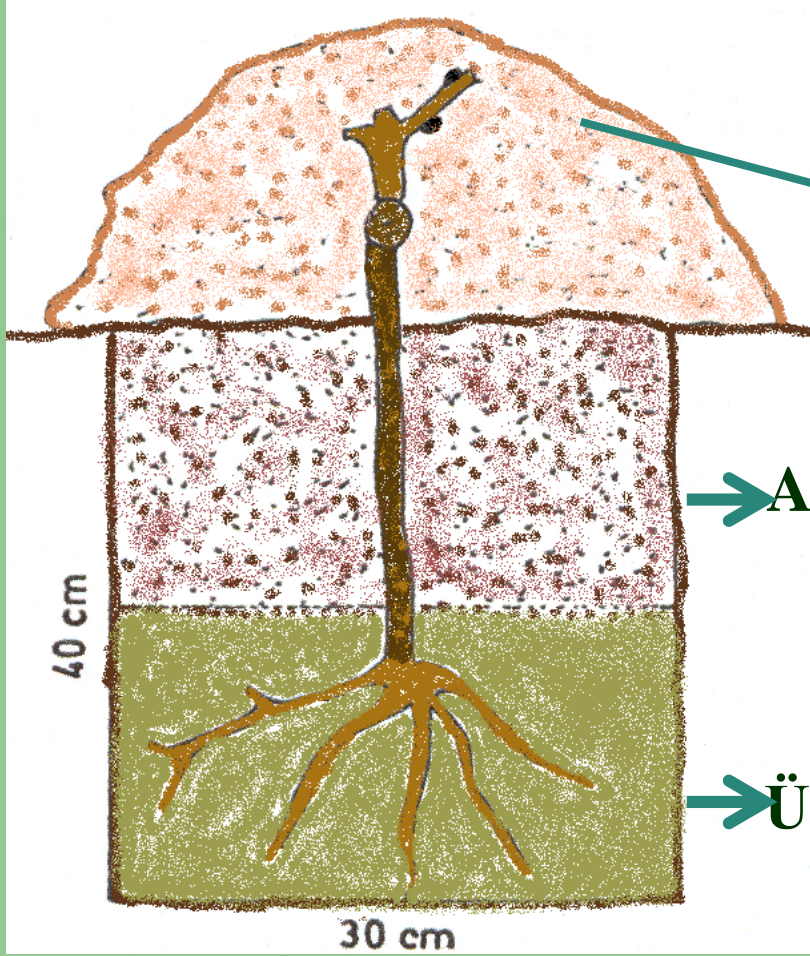
- Bu fidanlarda öncelikle “dikim budaması” yapılmalıdır. Bunun için, fidanın gövdesi üzerinde kökler oluşmuş ise kesilerek uzaklaştırılmalı, dip kısımda yer alan kökler ise kontrol edilerek zarar görmüş ve zayıf gelişmiş olanlar dipten kesilerek uzaklaştırıldıktan sonra, iyi gelişmiş olanlar 5-10 cm uzunluk kalacak şekilde uçtan kesilerek kısaltılmalıdır. Kalemde oluşan sürgünler tek'e indirilmemiş ise, en iyi gelişen sürgün seçilmeli, diğer sürgünler dipten kesilerek uzaklaştırılmalıdır. Bu sürgün üzerinde iki göz kalacak şekilde budanmalıdır.

Dikim budaması

- Dikim budaması yapılmış fidan, önceden hazırlanmış fidan çukuruna aşu yeri toprak üzerinde kalacak şekilde yerleştirilmelidir. Çukur yarısına kadar üst toprak ile doldurulur, ayakla hafif bastırılır, organik ve/veya mineral gübre verilip bir miktar daha toprak ile gübreler örtüldükten sonra bol can suyu verilir. Su tamamen süzüldükten sonra, çukurun tamamı toprak ile doldurulur. Tekrar hafif bastırılıp sıkıştırılır. Fidan sürgünü tamamen kapatılacak şekilde, ince, nemli toprak ile “**kümbet**” yapılır.

Açık köklü fidan dikimi

→ Kümbet

→ Alt toprak

→ Üst toprak

Kümbetleme öncesi

Kümbet: su kaybını önler, dikim sonrasında gözleri olabilecek ilkbahar geç donlarına karşı korur.

- Kumbetin sürgün üzerindeki yüksekliği yaklaşık 5 cm olmalı, daha yüksek olmamalıdır. Kumbetler sıklıkla kontrol edilmeli, üzerinde açılmalar olursa tekrar kapatılmalı, yağışlardan sonra kaymak tabası oluşumu görülürse, fidanın sürgününe zarar vermeyecek şekilde bu tabaka kırılmalıdır. Sürgünün, kumbetin üzerine çıkmasından sonra, kumbet dağıtılarak fidanın etrafında bir çanak oluşturulur.
- **Düzgün bir gövdenin oluşabilmesi, genç sürgünün kırılmasının engellenmesi için, fidanın hemen yanına düzgün bir herek dikilir ve sürgün dikkatli bir şekilde, fazla sıkılmadan bu hereğe bağlanmalıdır.**
- İlk sulamadan sonra ilkbahar yağışları yeterli ise ek sulamalara gerek duyulmayabilir. Ancak kurak geçen dönemlerde, kumbet bozulmadan sulama yapılmalı, kumbet açıldıktan sonra, su çanağa verilmelidir.

Kaplı (Tüplü) Fidan Dikimi:

Bu tip fidanlar sera veya benzeri alanlarda, kontrollü koşullarda yetiştirildiklerinden, su kaybına ve güneşin yakıcı etkisine karşı son derece duyarlıdırlar. Bu nedenle, dikimden önce, gölgelenmiş açık alanda, birkaç gün bekletilmeleri ve dikimin günün serin saatlerinde (sabah erken veya akşam üzeri) yapılması gereklidir.

- Tüplü fidanlarda, dikim budaması yapılmaz. Fidanlar, yetiştirildikleri plastik tüpten, kökler etrafındaki toprak fazla dağıtılmadan çıkarıldıktan sonra hemen dikilmelidirler. Dikim işlemi açık köklü fidanlardaki gibidir. Ancak, dikim tamamlandıktan sonra kümbetleme yapılmaz. Çok hafif bir boğaz doldurması ise su kaybının azaltılmasına yardımcı olur. **Fidanın yanına herek dikilir ve bakım işlemlerinde anlatılacağı gibi oluşacak sürgün bu hereğe bağlanır.** Özellikle taze sürgünün rüzgar etkisi ile kırılma riskinin engellenmesi için bu işlem ihmal edilmemelidir.
- Bu fidanların dikimi yaz mevsimi içerisinde yapıldığından ve üzerinde yeşil aksamı bulunduğundan, bitkiden ve topraktan su kaybı daha fazla olur bu nedenle, sulama aralıklarının daha sık olması gereklidir.

Tüplü (kaplı) fidan dikimi

Dikim zamanı: Yaz
başlangıcında Yüksek
sıcaklıklar başlamadan önce
dikilmelidir.

• İç Bölgelerde, Haziran
ayının ilk yarısı

• Ege, Güneydoğu
Anadolu'da, Mayıs ayı ortası

• Akdeniz sahil şeridinde,
Mayıs ayı başı

- ✓ Dikim budaması yapılmaz,
- ✓ Kümbetleme yapılmaz,
- ✓ Boğaz doldurması yapılır,
- ✓ Sulama sık aralıklarla yapılmalıdır.

Dikim sonrası ilk yıl bakım işlemleri:

- Dikimin ardından her iki grup fidanda da sulamaya ve yabancı otların alınmasına önem verilmelidir.

Açık köklü fidanın gelişmesi ile oluşan yeni sürgünler yaklaşık 20 cm uzunluğa ulaştıklarında, daha düzgün ve kuvvetli gelişeni bırakılır ve hereğe bağlanır, diğeri dipten kesilerek uzaklaştırılır (Tek'e indirme).

- Tüplü fidanlarda da başlangıçtaki sürgün iyi gelişmeye devam eder, ancak aynı gözden başka sürgün oluşumu da görülürse, sürgünün tek'e indirilmesi gereklidir. Diğer taraftan, herhangi bir nedenle başlangıçta var olan sürgün gelişemezse, aynı gözden yeni bir sürgün oluşur ve yeterli kuvvette bir gelişme gösterirse, bu sürgünün gelişmesine izin verilir, diğeri çıkarılır.

Her iki grup fidanda da, yaz sonuna doğru sulama kesilmelidir. Yörenin iklim durumuna bağlı olarak, sonbahar yağışları ve erken soğuklar gelmeden önce, (örneğin Ankara koşullarında ekim ayının ilk yarısında), fosforlu bir gübre ile sonbahar gübresi verilir ve yaz boyunca elde edilen sürgünün dipten iki –üç gözü toprak altında kalacak şekilde kümbetleme yapılmalıdır. Böylece fidan kışı geçirmeye hazırlanmış olur.

Açık köklü fidan dikimi

Kamlı Samlı bağında dikim (Gaziantep)17.03.03

Tüplü fidan dikimi Torbalı 27.05.01

Uzbaş Bağ Tesisi Mayıs 2002

Şekil bud. (1.Gelişme devresi)